

О. І. Іванова

Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ШЕСТИКЛАСНИКІВ У ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС

У статті схарактеризовано форми і методи розвитку пізнавального інтересу молодших підлітків у позаурочний час. Обґрунтовано стимулюючий вплив організації і проведення пізнавальних заходів щодо заохочення учнів до самостійного пізнання, розкриття їх здібностей, розвитку інтересів, самореалізації і самоствердження шестикласників із різними видами пізнавальних інтересів.

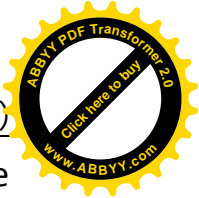
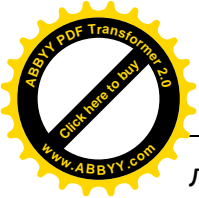
Ключові слова: молодші підлітки, пізнавальний інтерес, позаурочна пізнавальна діяльність, самореалізація.

Постановка проблеми. У молодшому підлітковому віці важливо стимулювати підлітків до активного пізнання, позитивного ставлення до процесу здобуття знань, усвідомлення, що знання – це радість і благо. Як тільки молодший підліток побачить власні пізнавальні успіхи, усвідомить невичерпність і глибину знань про світ навколо й забажає не зупинятися на досягнутому, тоді пізнання стає головною рушійною силою його розвитку, а саморозвиток – пріоритетним і бажаним.

Аналіз актуальних досліджень. Науковці зазначають, що основою позитивного ставлення до навчання і самоосвіти є пізнавальний інтерес, який мобілізує увагу дитини, сприяє її загальному психічному розвитку, активізації пізнавальних процесів, мислення, більш успішному засвоєнню знань, спрямовує до самостійного пошуку нової інформації, розширення світогляду. Отже, розвиток пізнавального інтересу в молодшому підлітковому віці сприяє досягненню успіхів у самостійній діяльності. Дослідженню проблеми розвитку пізнавального інтересу приділяли увагу А. Маркова, Н. Морозова, О. Попова, В. Шуман, Г. Щукіна. Особливості розвитку молодших підлітків вивчали Л. Божович, Л. Виготський, Н. Добринін, Т. Драгунова, Д. Ельконін, Е. Еріксон, О. Ковальов, В. Крутецький.

Мета статті – схарактеризувати форми та методи формування пізнавального інтересу молодших підлітків у позаурочний час.

Виклад основного матеріалу. Молодший підлітковий вік охоплює учнів 5–6 класів. Головною діяльністю дітей у цей період розвитку є пізнавальна діяльність, спрямована на здобуття знань, розвиток інтересів і здібностей. Рушійною силою пізнавальної діяльності підлітків є інтерес, що підживлюється бажанням знати і розуміти. Учені розглядають пізнавальний інтерес як окремий вид інтересу, що є результатом взаємодії

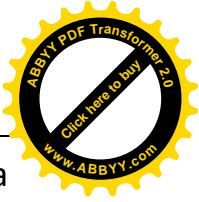
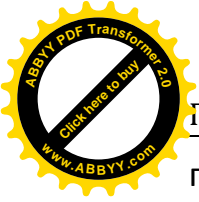

людини з навколишнім світом, і визначають його як особистісне новоутворення (Г. Щукіна), емоційно забарвлену потребу (Г. Коджаспірова), емоційно-пізнавальне ставлення до діяльності (Н. Морозова). У дослідженні дотримуємося визначення Н. Морозової, яка визначає «інтерес» як емоційно-пізнавальне мотивоване ставлення, що має тенденцію переходити в пізнавальну спрямованість особистості.

Складовими пізнавального інтересу вчені визначають: а) пізнавальну емоцію до діяльності; б) радість пізнання; в) наявність безпосереднього мотиву, що іде від пізнавальної діяльності [3; 7]. Він може відображатися у цікавості, допитливості, любові й підживлюється зовнішньою цікавістю процесу пізнання (ставлення дослідів, демонстрація фокусів, проведення майстер-класів з популярних видів хендмейду (рукоділья), застосування новітніх технологій).

На різних етапах формування інтересу, як зазначають Н. Морозова, Г. Щукіна, важливу роль відіграють *інтелектуальні, емоційні та вольові* особистісні процеси. Емоційний компонент визначає позитивне ставлення до діяльності і тісно пов'язаний з успіхом, відчуттям захоплення, здивування, натхненням. Радість від отримання нових знань є ознакою й одночасно складовою пізнавального інтересу, що в подальшому доповнюється радістю від досягнення поставленої мети самоосвіти. Інтелектуальний компонент пізнавального інтересу визначається розумінням значення й сенсу, користі від пізнавальної діяльності. Цей компонент створює передумови для виникнення і зміцнення потреб у побудові планів, аналізі й оцінці вже зробленого. Вольовим процесам належить вирішальна роль у подоланні негативних емоцій, у терпінні у процесі долаття труднощів, наполегливості у творчому пошуку [3; 7].

Для виявлення пізнавальних інтересів учнів нами в дослідженні була застосована методика «конвертів», описана Г. Щукіною [7]. Дослідженням було охоплено 60 учнів 6-х класів віком 11–12 років. За результатом дослідження учні розподілялися на три групи з широкими, аморфними та стрижневими інтересами. Для реалізації методики «метод конвертів» за навчальними програмами для учнів 6-х класів загальноосвітніх шкіл складалося по три питання з 14 шкільних предметів: математики, літератури, природознавства, української, російської та англійської мови, образотворчого мистецтва, музики, етики, праці, інформатики, основ здоров'я, історії та спорту. Питання вимагали пізнавальної діяльності репродуктивного характеру, за матеріалом підручника (наприклад, питання з математики: «Назвати ознаки подільності на 3»), самостійного

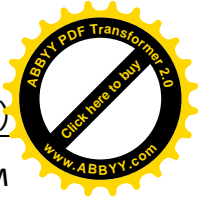
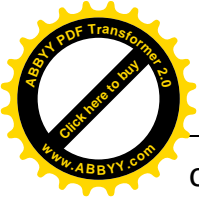
пошуку («Знайдіть відповідь: за першу годину подорожі машина проїхала 40% маршруту, за другу 1/3 маршруту, а за третю останні 28 км. Скільки кілометрів проїхала машина за три години?»); самостійності й оригінальності в пошуку відповіді («Які математичні фокуси ти знаєш і можеш продемонструвати?»). Четвертим було творче завдання, що дозволяло виявити знання за межами шкільної програми («Чи знаєш ти, чому Нобелівську премію не вручають з математики?»).

Учні з широкими пізнавальними інтересами відзначалися прагненням до вирішення пошукових завдань, небайдужістю у процесі пізнавальної діяльності: зосередженістю, напруженням, хвилюванням, допитливістю, цікавістю, зверненням до додаткових джерел інформації. Одна дівчинка навіть взяла питання для осмислення додому, щоб на все відповісти. Підлітки з аморфними інтересами проявляли розгубленість, невпевненість і під час вибору конверта, і під час відповіді; віддавали перевагу репродуктивним питанням; відсутність ініціативи й самостійності; звуженість відповіді, обмеженість знань шкільною програмою. Стрижневі інтереси за ознаками схожі на широкі. Учні, яким властиві ці інтереси, характеризуються високою цілеспрямованістю, виходом знань за межі шкільної програми, самостійним пошуком додаткової літератури, але їх інтереси обмежені вузькою спрямованістю на 1–2 галузі знань.

Керуючись показниками, визначеними Г. Щукіною (вибір конверта, вибір питань для відповіді, емоції під час виконання завдань, глибина знань під час відповіді, ставлення до відповіді), нами було встановлено, що широкі інтереси притаманні 35% учнів (21 особа), аморфні – 45% учнів (27 осіб), стрижневі – 10% учнів (6 осіб), інтересу до навчання не виявили 10% учнів (6 осіб).

За словами Г. Щукіної, «...аморфність інтересів становить перешкоду на шляху стимулювання до навчання», а «...широкий пізнавальний інтерес – цінне утворення у структурі особистості, ...однак за відсутності необхідного педагогічного впливу може створити основу поверхового, легковажного підходу до отримання знань», «...стрижневий інтерес є цінністю для особистості, ...виступає керуючим мотивом діяльності, ...однак за відсутності педагогічного впливу може стати перешкодою на шляху всебічної освіти й розвитку підлітка» [7, 215, 217, 218].

Кожна група учнів потребувала системного педагогічного впливу й відповідних форм і методів розвитку пізнавальних інтересів. Значний резерв для розвитку пізнавальних інтересів молодших підлітків і створення умов для їх самореалізації містить позаурочна діяльність, її характерними

ознаками є добровільність, відсутність оцінок, підпорядкованість інтересам учнів. З цією метою нами було використано класні часи.

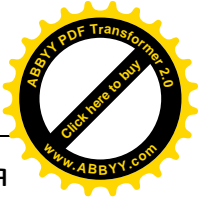
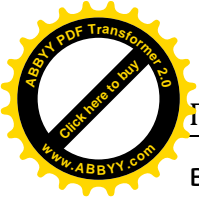
Широкі можливості для розвитку пізнавальних інтересів учнів мала підготовка і проведення класного часу у формі «Усного журналу». Учні готували цікаві повідомлення, виявляючи свої здібності, творчі можливості, інтереси. Проте експериментатори цим не обмежувалися, а пропонували дітям виступити зі сторінками «Усного журналу» в молодших класах, що дозволяло розвивати мову, мислення підлітків, уміння доповідати широкій аудиторії, виражати власні думки, доповідати «без аркуша», відповідати на запитання. Цей захід сприяв самоствердженню учнів і підвищенню їх самооцінки.

Шестикласники для доповідей обирали такі сторінки усного журналу: «У світі тварин і рослин» (з розповідями про тигрів і найбільше у світі латаття), «Що приховує космос» (з розповідями про десять дивовижних фактів про планети Сонячної системи), «Відомі вчені» (з розповіддю про А. Нобеля і Нобелівську премію), «Соціальні мережі» (з повідомленням цікавих фактів про заснування і розвиток сайтів «Вконтакте» і «Facebook»).

Значні можливості для виявлення здібностей учнів мала форма заходу «За сторінками шкільного підручника». Діти обрали тему «Числа» з математики. Упродовж заняття ті, хто виступав (5 осіб), навели однокласникам цікаві факти про магічне значення цифр, провели конкурс ребусів із використанням чисел і продемонстрували математичний фокус. Для підготовки використовували Інтернет і книги з домашньої бібліотеки, радилися з батьками. Винагородою для учасників став солодкий стіл з гарячим чаєм.

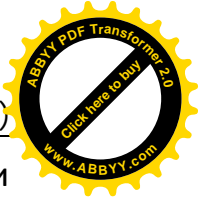
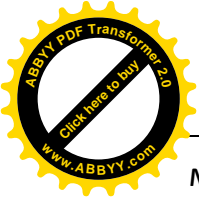
Підвищенню зацікавленості молодших підлітків у позаурочній пізнавальній діяльності сприяла не лише можливість поділитися знаннями з однокласниками, молодшими учнями, а й продемонструвати їх перед учителем. Так, на перерві учні підходили до однокласників і запитували: «А чи знаєш ти що станеться, якщо опустити Сатурн у воду», «Скільки важить найбільше латаття у світі?». Нагородою за успіх для шестикласників стали оплески після виступу. Діти висловили бажання брати участь у таких заходах ще. Під час підготовки докладів більшість учнів використовувала Інтернет, одна учениця – домашню енциклопедію, ілюстраційні картинки показували з екранів власних мобільних телефонів. Учні п'ятих класів, де виступали з повідомленнями шестикласники, уточнювали дані про цікаві факти, ставили запитання і запрошували на наступний класний час.

Про розвиток мислення підлітків свідчить прояв зацікавленості до світу навколо й висування запитань, на які часом дорослі не можуть

відповісти. Таким чином, було ухвалено рішення про проведення пізнавального заходу у формі «Виступ чомучок». Напередодні діти писали на аркушах запитання, на які вони самі не можуть бути дати відповідь, але цікавилися. Наприклад, шестикласники поставили такі запитання: «Чому тварини не розмовляють?», «Скільки на небі зірок?», «Чому корова їсть зелену траву, а молоко в неї біле?», «Чому повітря прозоре?», «Чим крокодили відрізняються від алігаторів?», «Чому вчені до космосу відправляють мавп і собак?», «Як з'явився наш світ?», «Чому ми бачимо луну такою маленькою?». Учитель зібрав запитання і роздав їх тим, хто бажав знайти відповідь на запитання однокласника й цікавився дізнатися про невідомі факти. Для підготовки відповідей учні використовували Інтернет, запитували вчителів і батьків. На занятті ті, хто готували відповідь, ставили запитання всьому класу, а аудиторія відповідала. Відзначався оплесками й символічним подарунком той, хто був найбільш близьким до правильної відповіді. «Виступ чомучок» сприяв розвитку самостійності, наполегливості в учнів під час підготовки відповідей, відповідальності, творчого мислення, умінь аналізувати і систематизувати великий обсяг інформації, виділяти головне, висувати гіпотези. Під час цього заходу учні мали можливість випробувати себе як у ролі ведучого, так і в ролі учасника, вільно висловлювати власні думки й доводити їх. Підлітки уважно слухали правильні відповіді і самостійно стежили за дисципліною, роблячи зауваження тим, хто розмовляв.

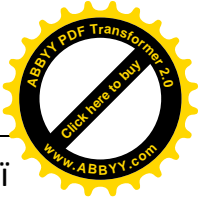
Усебічному розвитку учнів послуговували пізнавальні заходи, що проводилися на свіжому повітрі, за межами класної кімнати. Ураховуючи підвищену рухливість молодших підлітків, для сприяння розвитку пізнавальних інтересів було обрано проведення пізнавального заходу у формі квесту (від англ. *quest* – пошук) на шкільному подвір'ї. Для цього учні, залучені до організації (4 особи), розробили карту-схему шкільного подвір'я і маршрут, за яким буде рухатися решта учнів класу, шукаючи підказки й відповідаючи на запитання. Наступний крок – пошук цікавих запитань з книги «100 Великих чудес світу» із серії енциклопедій «100 Великих», що є у шкільній бібліотеці. Командам були запропоновані зашифровані відомості про такі дивовижні споруди, як Китайська стіна, Єгипетські піраміди, Лабіринт на Криті, Статуя Христа у Ріо-де-Жанейро, Ейфелева вежа, Стоунхендж, Статуя свободи, Софія Київська, янтарна кімната. Використані завдання сприяли збагаченню учнів знаннями, розвитку вмінь вести міркування, абстрактно мислити, працювати з текстом, складати запитання, концентрувати увагу, орієнтуватися на

місцевості й будувати карти, співпрацювати командою, швидко ухвалювати рішення, діяти організовано і наполегливо. Гра розпочиналася з того, що клас було розбито на три команди, кожній команді в конверті загадкою було повідомлено місце, куди слід рухатися, а на загаданому місці команду чекали приховані запитання, на які команди слід було дати відповідь (лише в разі правильної відповіді можна рухатися далі). Якщо відповіді команда не знає, то мала можливість піти до бібліотеки й відшукати відповідь або виконати штрафні вправи.

Неможливо уявити життя сучасного підлітка без використання мультимедійних технологій як під час навчання, так і під час відпочинку. Значний обсяг інформації учні отримують через Інтернет, телевізори, мобільні телефони. Підлітки можуть проводити біля екрана монітора або телевізора до 2–3 годин на добу, а то й більше. Згідно з результатами опитування учнів щодо бажаних форм проведення позаурочних заходів, одну з лідируючих позицій зайняла відповідь «перегляд фільмів». У пригоді стали пізнавальні фільми каналів Discovery, National Geographic, BBC. Так після перегляду фільму про особливості нашої уваги і пам'яті «Test your brain» підліткам було запропоновано відтворити деякі з побачених трюків, пов'язаних з концентрацією і розподілом уваги й провести їх для учнів паралельного класу. У підлітків викликало захоплення, що вони знають і вміють більше за інших. Перегляд пізнавальних фільмів і закріплення здобутої інформації через виступи перед однолітками дозволяв викликати інтерес до інтелектуально збагачуючих фільмів і відеороликів. Така форма організації після урочного часу збагатила учнів новими знаннями, сприяла розвитку мовлення, мислення, пам'яті, уваги, мовлення, умінь аналізувати і систематизувати інформацію, робити висновки, виділяти головне. Так, на наступних заняттях учні розповідали про факти з пізнавальних фільмів, які вони переглянули вдома вже самостійно.

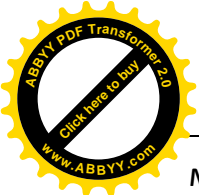
Широкий резерв для виявлення можливостей і здібностей підлітків мала форма заходу «Фокусником може стати кожен». Підлітків приваблюють загадкові факти та явища, окремий захід було проведено у формі демонстрації й навчання фокусів, що супроводжувалося розповідями учнів про видатних фокусників і переглядом коротких відеороликів з їх виступами. Підлітки розповіли, що дуже люблять різні фокуси, багато прикладів можуть навести й спроможні годинами не відходити від екрана телевізора, спостерігаючи за демонстрацією й навчанням фокусів. Незважаючи на те, що учні 6-го класу ще не вивчають фізики, нові знання для них виявилися зрозумілими й корисними. Так, під

час демонстрації фокуса із занурюванням у миску з водою порожньої склянки із серветкою на дні (яка потім залишалася сухою) учитель пояснював, що таким чином на затонулих кораблях можуть утворюватися повітряні пробки і затонулі пасажери можуть залишатися в живих. У дітей існує потреба показати те, що вони вміють іншим. Таким чином, як тільки учні 6-го класу підготували фокуси з карточками (із зображенням різних тварин), фізичні фокуси, з їх показом було ухвалено рішення піти до 1-го класу. Виступ тривав 25 хвилин, малюки були захоплені, вони дивилися й аплодували. Для навчання фокусів учні запитували батьків, дивилися телевізійні передачі. Демонструючи фізичний фокус, один учень не міг пояснити закону, за яким він відбувається, що й стало його наступним домашнім завданням.

Розвитку толерантності, поваги до вчителя послугувало проведення класного часу у формі «Подарунок учителю». Цікавим завданням для молодших підлітків стала розробка допоміжних дидактичних матеріалів у подарунок класним керівникам. Обрано було математику та російську мову. З математики підготували стінгазети з описом математичних фокусів, висловів відомих математиків, таблицями з правилами, математичними загадками й заморочками. З російської мови підготували стінгазети з портретами й коротенькою біографією великих поетів (Т. Шевченко, О. Пушкін, М. Лермонтов), малюнками персонажів (Вані, Марусі, Вакули, Оксани, Робінзона Крузо, П'ятниці) з творів («Діти підземелля», «Вечори на хуторі поблизу Диканьки», «Робінзон Крузо»), що вже пройшли за шкільною програмою, й прикладами правильного відмінювання числівників. Ця форма організації пізнавальної діяльності не лише сприяла збагаченню учнів новими знаннями, закріпленню вже набутих знань, а й об'єднала учнів навколо мети зробити приємне для вчителя, сприяла розвитку творчості, фантазії, працелюбності, наполегливості, терпіння.

У педагогічній і психологічній літературі зазначається, що самоосвіта нерідко розпочинається з книги про досвід самовиховання відомих персоналій або захоплення особистим прикладом дорослої людини. Ураховуючи дорослість як новоутворення підліткового віку, тяжіння підлітків до спілкування зі старшими, було ухвалено рішення про запрошення до класного часу гостей – представників різних професій. Наприклад, захоплення підлітків викликало запрошення професійного фотографа, який провів майстер-клас з учнями, навчаючи їх правильно робити портретні знімки. Завданням напередодні зустрічі для учнів була підготовка цікавих запитань гостю. Серед них були такі: «Що таке

мегапіксель?», «Яка марка фотоапаратів найкраща?», «Чим відрізняються об'єктиви, різни за довжиною?». Кожен учень мав змогу випробувати себе й зробити знімок товариша. Усі знімки виводилися на монітор, результати обговорювалися з фотографом. Така форма організації пізнання сприяла збагаченню учнів знаннями, розширенню світогляду, розвитку творчості, мислення, уваги, пам'яті, уяви, навичок аналізу й самоаналізу, самооцінки, наполегливості, працелюбності, охайності, умінь ставити запитання, задовольняла потребу підлітків у самовираженні і самоствердженні.

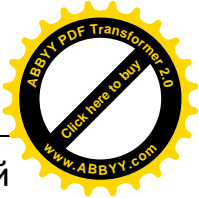
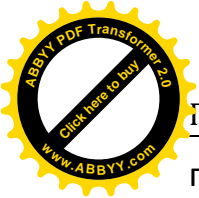
Проведена робота по-різному вплинула на визначені групи підлітків. Так, учні з широкими інтересами раділи взяти участь у проведенні й підготовці будь-якого пізнавального заходу, просили порекомендувати літературу для самостійного читання, дозволу на наступне заняття щось самостійно підготувати, тему доповіді визначали самі, звертаючись до вчителя із запитаннями: «А можна наступного разу я підготую про...», на отримане завдання реагували з радістю, самостійно приносили пізнавальні фільми для перегляду з класом, під час проведення заходів від них часто можна було почути таку реакцію на нові знання: «А я про таке чув, мені батьки розповідали; я дивився фільм про це; я нещодавно про це читав; я знаю, як ви це зробили; можна я підйду і вам на вухо скажу правильну відповідь».

Отже, учнів із широкими пізнавальними інтересами більшою мірою цікавили питання, пов'язані з поглибленням знань, їх джерелами. Тому вони самостійно зверталися до Інтернет-мережі, енциклопедій, складали запитання, готували доповіді.

Учні з аморфними інтересами брали завдання додому і не часто виконували, для них мали значення призи, вони не могли визначитися, що саме їм більш цікаво, просили вчителя про допомогу в пошуку матеріалу, підказати тему доповіді. У таких учнів домінують не пізнавальні, а соціальні мотиви навчання. Підлітки з аморфними інтересами потребували педагогічного впливу, тому що вони виявляли байдужість до знань, а проявляли цікавість до розваг і марного проведення часу, розпочинали роботу лише на прохання вчителя.

З метою стимулювання пізнавального інтересу цієї групи учнів учитель готував статті з журналів, Інтернет-мережі і пропонував їх учням для самостійного осмислення і повідомлення іншим (статті були присвячені сферам суттєвих інтересів учнів: виникненню мобільних телефонів й останнім комунікаційним новинкам, створенню комп'ютерних ігор, мультфільмів, історіям успіху зірок шоу-бізнесу, сучасним технічним розробкам;

підбиралися факти, наприклад про найбільшу у світі машину, найшвидший літак, найбільшу родину і та ін.). Учитель розповідав про доступні джерела інформації, радив пізнавальні фільми до перегляду, залучав учнів з аморфними інтересами до групової роботи з учнями з широкими інтересами й схвалював навіть незначні успіхи і прояви самостійності.

Учні зі стрижневими інтересами були зацікавлені лише в занятті улюбленою справою, проявляли активність, якщо справа стосувалася їх улюбленої теми, на інші пропозиції реагували несхвально, хоча і брали участь. Було виявлено, що підлітки зі стрижневими інтересами потребують педагогічного впливу, спрямованого на розширення світогляду, залучення до різноманітних пізнавальних справ колективу, командної співпраці.

Висновки та перспективи подальших науковихрозвідок. Таким чином, під час роботи з молодшими підлітками були враховані різні види їх пізнавальних інтересів, що забезпечувалось організацією позанавчальної пізнавальної діяльності у різних формах, що забезпечували їх самореалізацію, співпрацю в колективі, розвиток творчого мислення, виховання працелюбності. Результати зміни у групах підлітків подано в табл. 1.

Таблиця 1

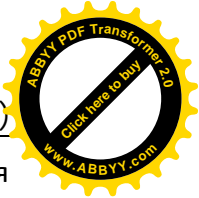
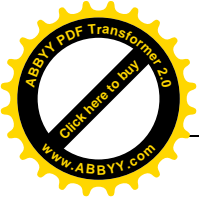
Зміна видів пізнавальних інтересів підлітків (у %)

Вид пізнавального інтересу	60 осіб	
	Констатувальні дані	Контрольні дані
широкий	35%	48%
аморфний	45%	38%
стрижневий	10%	8%
інтерес відсутній	10%	4%

Пріоритетними для подальших досліджень є питання розробки технології організації самостійної пізнавальної діяльності школярів у позанавчальний час.

ЛІТЕРАТУРА

1. Маркова А. К. Формирование мотивации учения в школьном возрасте : пособие для учителя / А. К. Маркова. – М. : Просвещение, 1983. – 96 с.
2. Морозова Н. Г. Формирование познавательных интересов у аномальных детей (в сравнении с нормой) / Н. Г. Морозова. – М. : Просвещение, 1969. – 71 с.
3. Морозова Н. Г. Учителю о познавательном интересе / Н. Г. Морозова. – М. : Знание, 1979. – 40 с.
4. Стимулы нравственного и интеллектуального развития подростков (в процессе учебно-воспитательной работы) : сб. статей / [под ред. проф. З. И. Равкина]. – Йошкар-Ола, 1968.
5. Шуман В. П. Актуальные вопросы дидактики (Проблема стимулирования познавательной деятельности учащихся) : учебн. пособие [для учит. и студ.]. / В. П. Шуман. – Владимир, 1975. – Часть II. – 78 с.

6. Шуман В. П. Актуальные вопросы дидактики (Проблема стимулирования познавательной деятельности учащихся) : учебн. пособие [для учит. и студ.] / В. П. Шуман. – Владимир, 1974. – Часть I. – 81 с.
7. Щукина Г. И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе : учеб. пособ. [для студ. пед. ин-тов] / Г. И. Щукина. – М. : Просвещение, 1979. – 160 с.

РЕЗЮМЕ

Е. И. Иванова. Формирование познавательного интереса шестиклассников во внеурочное время.

В статье охарактеризованы формы и методы развития познавательного интереса младших подростков во внеучебное время. Обосновываю стимулирующее влияние организации и проведения познавательных мероприятий касательно поощрения учащихся к самостоятельному познанию, раскрытия их способностей, развитию интересов, самореализации и самоутверждения шестиклассников подростков с разными видами познавательных интересов.

Ключевые слова: младшие подростки, познавательный интерес, внеурочная познавательная деятельность, самореализация.

SUMMARY

O. Ivanova. Forming of adolescents' studying interest in after-classes activities.

In this article are presented form and methods of stimulation adolescents' studying interest. Organization of after classes studying activities helped pupils with different kinds of cognitive need to present, disclose and develop themselves.

Key words: young adolescence, studying interest, after-classes studying activity.

УДК 614:37.014

М. І. Лук'яненко

Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка

ПЕДАГОГІКА ЗДОРОВ'Я У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛИ

У статті визначено роль та місце педагогіки здоров'я у навчально-виховному процесі школи. Розкрито завдання, мету та основні положення концепції педагогіки здоров'я. Значну увагу приділено вивченню організації здоров'язберігаючої діяльності школи, аналізу її функцій та методів, що впливають на корекцію поведінки учнів.

Ключові слова: педагогіка здоров'я, здоров'язберігаюча діяльність, навчально-виховний процес, здоровий спосіб життя.

Постановка проблеми. Проблема збереження та зміцнення здоров'я кожної людини є важливим чинником, що впливає на вибір засобів і методів під час реалізації різноманітних соціальних, економічних та суспільних державних програм. Здоров'я людини – універсальний феномен, у межах якого водночас співіснують і духовні, і матеріальні аспекти життєдіяльності кожного індивіда. Хвороби та різні патологічні відхилення не дозволяють людині виконувати свою функцію у суспільстві, а